

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Ecoul din București la presa jidano-maghiară.

Diarele ungurești și jidano-ungurești atîta au strigat și au injurat asupra naționalităților, și staturilor vecine — ca să tăcem de cele diu lăuntru statului — pînă cînd au început a se întoarce ecoul și din străinătate. În loc de a se purta foile din cestiune ca niște organe ale unei puteri mari, cu generositate, sau dacă li s'au părut că generositatea nu are loc, cel puțin cu desconsiderarea cese mai șede celui puternic, bună-ora cum face Rusia, care încă se putea simți ofensată atît prin toastul lui Grădișteanu cît și prin afacerea Brialmont, diaristica jidano-ungurească a creșut, că va împune cu gură mare. Că s'a înșelat, am avut ocaziune să vedem și din alte ecouri reproduse în coloanele noastre. Aici reproducem după „Imparțialul”, foaie moderată, un articol, care este un ecou la numeroasele strigăte și injurături ale presei jidano-ungurești, dar tot odată și o dovadă deplorabilă, cum știu ele îndepărta de la monarchia austro-ungară pe aliații cei mai naturali, cari sunt dela natură chemați a lupta împreună contra inamicului comun.

Eată articolul din cestiune:

N'am avut obiceiul să ne lăsăm la această parte a diarului în combinațiuni politice, unele mai fantastice de cît altele și nici n'am purtat vre-odată polemică cu cineva. Am spus numai faptele pe cît a fost cu puțință. De astă dată însă ne vedem nevoiți să părăsim acest tărîm spre a răspunde diarului „Pester Lloyd”, care de multă vreme nu încetează ași bate joc de toate popoarele peninsulei balcanice într'un mod pentru care în zadar căutăm un termen mai moale. De mult acest diar s'a făcut cunoscut prin eleganța limbajului în părțile orientului incult. Representant fidel al misiunii maghiare pentru civilizarea Orientului, „Pester Lloyd”, de un șir de ani n'a încetat a trimite razele sale de lumină peste deasa întunecime a popoarelor balcanice. Începutul l'a făcut cu injurăturile, a continuat cu minciunile și acuma suferind de grandomania, a ajuns la sistemul compus, adică să întrebuițeze de o dată ambele mijloace civilizațoare, proprii culturii maghiare și vorbite de pe pustiile Ungariei.

Mărturisim, că nu simțim plăcere în a polemisa cu diarul maghiar după idei și nemțesc după limbă. Aceasta o facem siliți, căci știm că numitul diar stă în strînsă legătura cu guvernul maghiar, ba chiar și cu ministrul de externe din Viena. Prin urmare articolii ce se publică în „Pester Lloyd” de și sînt îmbrăcați într'o haină murdară, totuși și au impor-

tanța lor, lumea din afară s'a obișnuit să'i privi ca expresiunea vederilor politice ale sferelor conducătoare din Ungaria.

În primul său articol de la 23 Iulie, „Pester Lloyd” găsește cu cale să se ia după o nălucă, ce se numește confederațiunea balcanică, își plămuesce în fantasia sa înfîrșită o mulțime de pericoli ce ar urma din această confederațiune pentru monarchia austro-ungară și apoi taie și spânzură pe toate popoarele balcanice... pe hîrtie. Pentru diarul pestan, este mai pe sus de ori-ce îndoială, că o confederațiune balcanică nu poate să existe de cît cu tendințe agresive față cu Austro-Ungaria și în a tot știința sa „Pester Lloyd” cunoaște deja toate secretele cele mai intime ale fie-cărui stat balcanic. În ce privește pe Români eată ce ne spune numitul diar: Acestia (Românii) nu se îndoiesc nici un moment, că ei n'ar fi chemați să stăpînească două părți de lume și că dacă astăzi stindardul lor nu fîlfăie pînă în inima Europei și pînă în fundul Asiei, aceasta o datorim numai modestiei lor de pînă acuma”.

Nu știm dacă „Pester Lloyd” ia în serios aceste lucruri, tot ce știm însă este că în România încă nu s'a găsit nimeni, care în orbire sa națională să meargă așa departe și să susțină că două regimente de hovezi sînt de ajuns pentru ca se arunce în Dunăre toată armata românească. Aferățiunile politice și grandomania sînt proprietatea exclusivă a Maghiarilor, din nenorocire vecini cu noi. Cine voește să se convingă deplin despre acest lucru, n'are decît să ia în mână ori-care diar maghiar și va vedea pînă la ce grad s'a ridicat căldura în capetele politicilor din regatul S-tului Stefan. Nu este cestiune politică de interes general european, despre care voinicoșii noștri vecini să nu vorbească cu un aer, ca și cînd ei ar învîrți toată lumea cu degetul cel mic. Cinci milioane de Maghiari ruinați în privința financiară și neajunși încă la adevărata independență, îndrănesc să dea lecții în fie-care țară și să amenințe chiar întreaga diplomatie europeană și apoi tot Maghiarii să vină să ne dică noauă Românilor, că suferim de grandomania! O! aceasta este tot ce poate să caracterizeze mai bine îngînfărea Maghiarilor și pornirea lor repede spre cădere.

Înainte! „Pester Lloyd” e tutti quanti, căci pe calea aceasta de sigur că nu ne veți discredita pe noi Români în fața Europei. Este o vorbă veche, scoasă din filosofia practică a poporului, că cine sapă groapa altuia cade el într'însa. Acest proverb ni se pare că nu va trece mult și se va aplica și la Maghiari. Mulți cari mai nainte erau aperiți zeloși și mari sprijinitori ai aspirațiilor maghiare, astăzi au început ași întoarce fața de către maghiari, căci 16 ani de dominațiune maghiară în jumătatea transilvană a monarchiei austro-ungare, i-a convins că maghiarii nu sînt decît niște negustori de vorbe mari și late dar goale la miez.

nici un interes; nici nu te molestez cu ea. Îți va ajunge a ști că este vorba de un contract de vîndare, făcut odinioară de baronul Adalstan, și numele persoanei acesteia, ca și numele soției sale se află într'insul repetat în toată fraza. Numele acestor consoți, morți în floarea vieții, unul în mod tragic și misterios, celalalt tocmai în odaia aceasta, unde ne aflăm, poate în patul acesta părăsit și stricat, care-l vezi acolo jos, făcînd, fără îndoială asupra mea un fel de impresiune ce nu mi-o puteam explica. Eu eram cu totul adîncit în studiul meu, și soba făcea mult șgomot, precînd credeam a auzi, de repeți ori, o pocnitură în scară. Prin aceasta fui așa emoționat, și mă simțam totdeauna așa rușinat că am tresărit, încît nu voiam nici chiar a-mi întoarce capul spre a vedea ce poate fi. Ce minune, că lemnăriile aceste vechi și umede, începură a simți efectul unui foc mare făcut în odaie de pocniră din cînd în cînd?

Am continuat a ceti; dară după pocnitura treptelor și a barierei urmă un alt șgomot: era ca scărșnitul unei unelte de fer pe zid, dară condusă de o mână așa slabă sau nesigură, încît uneori putei bine atribui șgomotul acesta, ghiarelor unui cloșan în luptă cu cartele aceste vechi și mari de pe părrete. Eu m'am uitat și nevedînd nimic, nu mi-am întrerupt cetirea, hotărît a nu mă mai nelinisci de șgomotele aceste, particulare fie-cărei odăi și totdeauna produse de cauzele cele mai simple din lume.

Revista politică.

Sibiu, la 18 Iulie.

Se poate că în decursul zilei de astăzi procesul celebru, despre afacerea dela Tiszá-Eszár în care s'a pretratat la tribunalul din Nyiregyháza, se va fi terminat. Vineri s'a început pledoriile. Cuvîntul cel dintăiu la avut procurorul de stat. După acesta reprezentantul acuzatoarei Solymosy, avocatul Szalay, după cari au urmat apărătorii abusaților: Funtak, Friedmann, Székely, Heumann, și Eötvös. Ori cum va fi sentența (procurorul de stat declară pe acusați de nevinovați și propune eliberarea lor), din proces și din cele ce s'a scris în legătură cu acest proces, s'a vădit un lucru nealterabil, s'a vădit că este de puternică influența jidovească în statul unguresc. Influența jidovească joacă rolul principal.

Dela Cattaro se scrie la „Nette fr. Presse” că de cinci patrare de an, de cînd s'a suprimat revoluțiunea în Crivoscie, ținutul acela este tot pustiu. Austria îl stăpînește, însă afară de vre o câteva muieri și copii, cari umblă fără căpătăiu prin munți, altă populațiune acolo nu există. Peste 2,000 de persoane fugite se află în principatul Muntenegrului și nu se gîndesc la întoarcerea acasă. Niçi guvernul muntenegrean nu are de gînd să le trimită acasă. Din contră le ține acolo pentru ca să le aibă drept simbre pentru bande de insurgenți în viitor.

Tot la „N. fr. Presse” se scrie din Serrajevo, că pe lângă toată privityhiera autorităților, nu se poate împedea contrabandarea agitațiilor, fie din Serbia, fie din Muntenegru. Agitațiunile croaților nu găsesc teren fecund în Bosnia, cu toate acestea sînt periculoase, pentru că dau avînt agitațiilor din Serbia, și Muntenegru.

Bosniacii, fără de excepțiune, urîsc pe Croați. Deci îndată, ce ar simți că au a fi încorporați la Croația, ministrul de război ar trebui să se gîndească numai decît la un sucurs numeros de trupe în ținutul ocupațiunii.

După cum se vede din diare în 11 August n., principele Petru Carageorgievici și princessa Zorca din Muntenegru, vor serba, nu încredințarea, ci cununia lor, la carea Tarul Alesandru III și-a dat, nu numai binecuvîntarea, ci și o sumă frumusească de ruble. Cununia această, diare considerabile, au aflat-o deamîna de a o face obiect de articoli de fond politici. În articolii aceștia se discută, dacă principele Petru este ales a înlocui mai tîrziu pe regele Milan sau pe principele Alesandru al Bulgariei. Și resul-

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.
(Tradus din francezele de E. B.)
(Urmare).

„M'am dus pînă la ușa aceea, convins că băiatul n'a îndrăznit a o deschide de tot, ci o a împins numai ceva, spre a se asigura, că eu nu sînt de parte; ușa aceasta era tot așa de bine închisă ca și cealaltă.

„Să se fie hotărît băiatul a o închide eară, vîdîndu-mă aici, și puținul șgomot ce l'a putut face, să nu-l fi auzit pînă-ce m'am mișcat pentru a-mi căuta pipa și a pune lemne în foc? Aceasta era cu puțință; am intrat în odaia păzitorului și am găsit pe Niels dormind bine. Era evident, că nu s'a mișcat. Eu am stîns focul din camin, de frica unui accident, și am revenit aici unde erau toate în linisce. Fluieratul jahnîc nu-l mai audeam. Mi-am diș, că vîntul e fi străbatut prin vre o crepătură și am reluat pipa și dosarul afacerii, care-l studiez în momentul acesta pentru baron.

„Afacerea aceasta, care-mi oferă interesul unei cestiuni de drept cam încurcate, n'are pentru dta

Este o copilărie a căuta după cauzele aceste, dacă ai altă ocupație mai bună.

„Dară un al treile șgomot mă hotărî a mă întoarce și a privi încă odată spre scară. Auzii căarta cea mare de pergament, care adopere ușa zidită, mișcându-se și pocnind în mod particular; o am vădit ridicându-se de repeți ori, jucînd în verigile de care e acățată și unșându-se ca și cînd un corp, care după dimensiunile sale ar fi putut fi un trup omenesc, s'ar mișca în dosul ei. De astă dată m'am spăriat serios. Era cu puțință, ca un hoț să se fie ascuns acolo, care aștepta momentul a năvăli spre mine. Eu m'am sculat în grabă spre a-mi lua sabia de pe scaun, unde o pusesem sosind aici, dară n'am găsit-o.

— Și cu cuvînt, dișe Cristian; vai! ea era la mine.

— Nu știu, replică dl Goefle, dacă am atribuit disparițiunea acestei arme unui capriciu neobicinuit de rînduială a lui Ulfilas: destul că nu m'am uitat în geamantanul meu și nu eram nici decum neliniscit a nu-mi regăsi hainele înșine de mine pe spatele fotelului. Eu n'am obiceiul a face asemenea lucruri înșuși, și pe semne nu mi-am mai adus aminte, că totuși le-am făcut. Blăstêmata de sabie nu s'a găsit și eu avui timp a mă linisci și a-mi dice că sînt un poltron, că niminea n'are să mă pîndască viața și decumva vre-un hoț ar

tatul discuțiilor este că următorii principelui Petru sunt destinați (de Rusia) a sguđui existența monarhiei austro-unguresci.

Diariul rusesc „*St. Peterburškija Vedemosti*” se ocupă de un timp încoace cu multă predilecție cu monarhia Austro-Ungară. După ce spune că Rusia trebuie să se fortifice din reșputeri în părțile despre Austria, ia la ageră critică starea internă a monarhiei, pe care o află miserabilă în toată privința. Trecând apoi la partea esternelor noastre, ne cercetează referințele cu principatele slave și între altele ăice: „Participarea principelui din Montenegro la serbările santei încoronări din Moscva a instrăinat foarte tare cercurile guvernului din Viena de cătră domnitoriul Montenegrului. Ce se atinge de populațiunea principatului Muntenegru, referințele față cu Austria sânt și mai puțin pretinoase ca ale majorității din regatul Serbiei. Austria n'are nici un aderent în Muntenegru: a avut Austria parte de mare iubire pretinească până când n'a luat asuprăși protectoratul propagandei catolice în Bosnia și Erțegovina. Din timpul acela a început a scăde influința Austro-Ungariei printe Muntenegrini, și poldici austriaci cu greu vor spera îmbunătățirea stărei actuale dela locotenentul-colonel Milencovici. E lucru miraculos, că pentru bărbații de stat austriaci, înrolați de comun, dintre burocrația vienezilor, adevărurile istoriei sânt litere nescrise, și că imperiul austriac pentru ignoranța acestor oameni fără nici un folos face atâtea experimente de stat. Istoria aderentilor lui Hus și a protestanților din țările coroanei bohemice și inspiratele nisuințe ale rușilor din Galifiia, ale românilor, serbilor din Banat, serbilor din Voivodina și ale celor din fosta graniță militară de a se uni sânt cunoscute pretotindenea, numai bărbaților de stat austriaci, întemeiatorilor „Reuniunei de ajutoare” pentru Bosnia și Erțegovina, nu le sânt cunoscute.

Spre documentarea afirmațiunilor sale citează numita foaie un șir de fapte istorice despre luptele dintre catolici și ortodocși în Dalmația, Bosnia etc. apoi termină astfel:

Austria va plăti noauele încercări de propagandă catolică între ortodocși prin totala pierdere a influinței sale în insula balcanică; și poate compromite poziția câștigată cu atâtea osteneală. Întrigele Austriei în Albania mai ales însă între Albanzii catolici dela granițele montenegrine sânt bine cunoscute din evenimentele mai din urmă, cu toate acestea năsuințe, ale cabinetului din Viena, cu greu se poate crede că Austria și va câștiga simpatii durabile la albanzii catolici. Este absurditate a presupune că Austria cu 200,000 de catolici în Bosnia și Erțegovina se înceapă răsboiul religios contra milioanele de ortodocși din Bosnia, Serbia, Erțegovina și Muntenegru. După cum se vede Austria trăiesce în epoca clericalismului și guvernul nu este destul de puternic de a se măsura cu acest rău, de care sânt cuprinși cei mai mari bărbați de stat ai lui, precum e contele Kálnoky, Taaffe, Hohenwart, Falkenhayn, Thun, Clam-Martinitz, Lobkowitz, Br. Hübnér și mulți alții. „Reuniunea austriacă de ajutoare figurează deocamdată ca institut privat, lucrările ei însă se judecă de tot nefavorabil și ele vor servi ca eclatantă dovadă că în Viena s'a început deja răsboiul religios contra majorității populațiunei din peninsula Balcanică. Timpurile actuale sânt tare nepriincioase ideilor religioase — și dacă Austria va con-

tinua pe calea apucată se poate trezi ușor la „Solferino și Sadowa.”

În ăiarul Moscvei, Katkov, vorbind despre raportul dintre Austro-Ungaria și România, având în vedere cu deosebire cestiunea Dunării, află atitudinea respingătoare a României față cu hotăririle conferinței dela Londra, naturală și întemeiată. Cu toate că Rusia a luat parte la hotăririle acestea, promise României spriginul rusesc. Având în vedere fusămnătatea ce se poate atribui spectatorăiunilor de Katkov în timpul de față, cele scrise despre cestiunea Dunării, cel puțin nu pot fi trecute cu vederea.

În Polonia rusască au primit toate căile ferate ordin, să arete cât mai curând, în cas de răsboiul câte trenuri militare ar pute pune în mișcare pe ăi.

„R. L.” în numărul său de Sămbătă scrie un articol plin de căldură pentru generalul Brialmont. După ce face o scurtă biografie și adaugă că incidentul neplăcut pentru general, ar fi isvorind din nescari intrige țesute de inimizii lui de acasă, exprimă părerea, că incidentul acesta poate înlesnesc lui Brialmont venirea în România.

În Serbia a chemat ministrul de răsboiul pe 7 Septemvre toate trei clasele milițiane, pentru ca în puterea legii celei nouă de reorganizare să dea armele. Măsura aceasta este din unele părți privită cu neplăcere, deoarece se poate aduce în legătură cu alegerile, cari probabil vor urma după 7 Septemvre.

Brialmont.

Afacerea Brialmont este comentată de „P. Lt.” în chipul următoriu:

Afacerea generalului Brialmont, pertractată în ședința de eri a camerei din Belgiu, marchează o nouă și importantă cale, pe care se sbuciumă de un timp încoace România, spre înomisi-bila ei perdere. Guvernul din Belgiu și-a implinit detorința în modul cel mai loial, denegând generalului concesia de a merge în România și depărtarea lui din serviciu după purtarea sa necualificabilă. În adevăr Europa și-ar fi făcut foarte rea opinie despre referințele armatei Belgiului, când ar fi fost cu puțință, ca un oficier în poziția generalului pus deja în disponibilitate, se comită o greșeală așa de mare contra disciplinei militare fără a fi pedepsit, și pe lângă aceasta se și-o încoroneze cu un comentariu, pe care toată lumea — civilă și militară — cu un cuvânt mai moderat — l numesce necuviincios. Guvernul din Belgiu n'a întârziat a lua și măsurile, cu cari era detoriu bunului seu renume față cu Europa. Reclamațiunile făcute în această privință de cătră reprezentantul Austro-Ungariei, este lucru foarte natural, asemenea și grăbirea guvernului belgian în darea de satisfacție.

Însă reclamațiunile făcute guvernului român, care sub ori-ce guvern se codeșce, sânt cu mult mai importante ca cele adresate guvernului din Belgiu, care sub ori-ce guvern și implinesce detorințele față cu Europa în modul cel mai eclatant. Cu greu se va afla esemplu, ca guvernul unei țerișoare de însemnătatea acesteia, a unei țerișoare, care prin indulgența și indiferențismul cabinetelor normative abia eri s'a primit în șirul statelor independentente, se îndrăsnească a lucra contra obicei-

iurilor și detorințelor buneii cuvințe internaționale, ca și România. Comica grandomanie, de care sânt cuprinși politici din Bucuresci ține în continuă indispoziție întreg contingentul. Dela două scandaluri — și politica internă a țerei e toată scandal — și dela două crime — căci sub scutul constituției României înflorește crassul despotism al guvernului — trec consiliarii regelui Carol la nouă pretensiuni adresate cabinetelor europene. Principele Gorceacoff însă, care de tot pretinesce intitulă pe politici din Bucuresci cu „mes enfants” și i tracta ca pe nisce băeți de școală îndăretnici, el era singurul bărbat de stat din Europa, care a aflat adevărul ton, cu care trebuie tractată asemenea societate. Cabinetul din Viena lua prea serios lucrul cu pretensiunile Sale. Prin aceea că politici valachi au fost tractați, ca și când ar avea omul de lucru cu ministri din Belgiu, s'a dat nutremnt parocsismului grandomaniei, și nu trebuie se ne mirăm, dacă în fine a degenerat la atâtea, ca și când s'ar fi sters toate liniile care despart marile puteri europene de vasalul de odinioară al porței. Vor trebui să se dedee oamenii în Viena a tracta cu România astfel, după cum ar tracta în asemenea casuri Francia sau Englitera. Nu este stat în Europa apuscană, care în imediata sa apropiere și în cea mai directă sferă a sa de putere ar tolera aventurile politice, urmărite acum în Bucuresci.

Însă noi mai avem vreme destulă spre așa ceva. Prin paciența ministrului nostru de esterne reclamațiunile făcute României au devenit cam lucru de toate ăilele, ceea ce n'ar trebui să suferim; cu toate acestea ultimele declarațiuni ale guvernului cu privire la mult discutatul toast dovedesc, că guvernul regelui Carol la întrebare respicată scie da răspuns la înfeles. Trebuie ăinuți numai pe calea aceasta, ansă avem din destul.

Nici că mai voim se vorbim despre faimoasele lucrări de fortificare, cari sânt motivul călătoriei generalului belgian la Bucuresci. Dacă guvernul român stăruiesce, ca cu ori ce preț să se fortifice Bucurescii, așa ca Parisul, poate se o facă! Dacă contribuabili români nu ăic nimica, când li se storc banii spre a plăti tunurile Krupp și fortificările à la Paris, atunci pentru noi e tot una. Totuși va mai curge încă puțină apă pe Dimbovița, până când capitala României se va pute pune pe o treaptă cu Parisul, când fortul Grivița — de bună samă așa se va numi — va fi în stare se oprească în calea lor armatele puterilor europene. Până atunci se pot întempla în Bucuresci multe schimbări, despre cari astăđi nici nu visază cei de acolo.

Altfel stă lucrul cu provocățiunea, ce se plănueșce acolo sub numele de „Revisiunea constituțiunei”. Dacă domnitoriul României, ar primi titlul de „Rege al Românilor”, atunci aceasta ar fi o provocare, ce s'ar îndrepta deadreptul în contra monarhiei noastre. Și nu ar fi nici decum de ajuns ca guvernul nostru să se mărginească numai la aceea, de a nu recunoasce acest titlu. Nu trebuie să se conceadă nici decum, ca acest titlu se fie întrebuintat în mod oficial nici chiar acolo în țeara lor.

Aceasta ar fi egal cu o proclamare oficială a „Romaniei irredente”, și atunci monarhia ar trebui se ia măsurile ei corespundătoare. Față cu asemenea încercări, trebuie să se aducă aminte guvernului

pofti punga mea ar fi lucrul cel mai cu minte a-i da fără luptă mica sumă din ea.

„M'am îndreptat apoi spre scară cu sânge rece și rezolut, îți jur; dar tocmai atunci se produse alucinațiunea... ean veđi, Cristiane, privesce portretul acesta din dreapta ferestei...”

— Am cercat a'l vedé, ăise Cristiano, dară el este așa de rău plasat în fața luminei, și muștele sau umezeala așa l'au pătat, încât foarte puțin deosebesc.

— Dară privesce-l la lumină; și așa eată că înserează și este timp a aprinde luminările.

Cristian aprinse sfeșnicul cel cu trei brațe, care remăsese pe masă și privind portretul, suindu-se pe un scaun și revărsând claritatea luminei asupra tabloului, cu ajutorul albumului său de buzunar, ținându-l între ochi și luminările flăcărânde din sfeșnic.

— Tot așa rău vedé, ăise el. Este portretul unei femei cam mare și de o turnură elegantă; ea șede și are în cap un vël negru, precum il poartă doamnele svedice earna, pentru a și scuti ochi de albul zăpedei. Vedé mâinile sânt foarte bine făcute și foarte frumoase. A! a! haina este de satin sur deschis cu noduri de catifea neagră. Este portretul doamnei sure?

— Da, este portretul baronesei Hilda.

— În casul acesta, voiesc să-i vedé fața. O vedé, e frumoasă și blândă. Așteaptă nițel, domnule Goe-

fle... fisionomia aceasta te pătrunde de simpatie și de blândetă.

— Dar așa numai ascultă istorisirea mea?

— Cum se nu, dle Goeffe? Timpul mă grăbesce, dară aventura dtale mă interesază și voiesc să știu sfârșitul. Eu ascult.

— Ei bine replică avocatul, pe când imi îndreptam ochii spre cartea aceasta mare a Svediei, care o veđi acolo acățată pe părete, o figură omească eși de sub ea, ridicându-o ca și cum ridică o portieră de tapiserie și figura aceasta era o femeie mare și slabă, nu sveltă și frumoasă precum ar trebui să fie aceea, care o reprezintă portretul, ci palidă și devastată ca și când ar eși din mormântul său, și haina ei sură, mănjită, purtată, cu pantofele sale negre desfăcute și atârnatăoare părea în adevăr că aduce încă cu sine pământul din mormânt. Aspectul acesta era așa de trist și groaznic, încât am închis ochii, ca să nu vedé visiunea aceasta penibilă. Când i-am deschis, fi va fi fost o secundă sau aproape o minută, nu știu, figura era tocmai înaintea mea. Ea coborise scara, a cărei pocnituri se mai audea încă, și me privea cu ochii tulburați și cu o fisitate, care o așa putea numi cadaveroasă, pentru a exprima absența ori căruia cuget, ori căruia interes, ori cărei vieți. Era în adevăr o moartă, care sta în picioare înaintea mea, la doi pași de mine, și eu am remas ca fascinat, doară

însumi foarte urit, și poate cu përul drept în sus în cap, n'ăși tăgădui...

— Pe onoarea mea, ăise Cristian, o apartăiune neplăcută, și eu cred că în locul Dtale eu v'ăși fi afurisit sau i ași fi spart ceva. A ăinut aceasta mult timp?

— Nu știu. Mie mi s'a părut că nu mai are sfârșit, căci am închis earăși ochii spre a me elibera de ea și când i-am redeschis, năluca mergea; ea mergea spre pat. Ce a făcut acolo nu ăi-aș pute spune. Mi se părea, că mișcă perdelele, că se pleacă spre a vorbi cu cineva, pe care-l vedea, eu însă n'am vedut pe nimenea. Apoi voia să deschidă fe-reasta; dară cred că nu o a deschis. În sfârșit ea a revenit spre mine. Eu mă încuragiasem puțin. Am cercat a cugeta cu judecată. Am cercat a mi da samă despre fața ei. Dară nu era cu puțință. Eu n'am vedut, decât ochii ei mari și morți, dela cari nu-mi puteam întoarce privirea. Altcum năluca trecu de astă dată inte. Prezența mea, decumva o va fi observat, părea că nu o irită și nu o surprinde. Ea plutea nehotărit prin odaie, cerca a se reintoaree la scară, și părea că nu o poate găsi. Măinile ei slabe căutau zidurile, și deodată nu o am mai vedut. Un vânt fluerător a mai mers odată prin aer și prin urechile mele; apoi a încetat și, ca la mijlocul acestei crize, eu nu m'am simțit nici decum alterat, eu am observat foarte bine dispozițiunea șgomotelor neobiciuite și chipul fantastic.

român, că sfera de putere a Austro-Ungariei se întinde de fapt peste Orient, și că acolo numai cu consimțământul monarhiei noastre se poate face o transformare, pre când tot, ce se face fără consimțământul ei e nestatornic. O politică română care se împotrivesce, trebuie înădușită cu toate mijloacele, și atunci monarhia va fi în stare a rezolva aceasta probleme. Romania, nu poate se aibă alt modru și altă îndreptățire de asistență, decât aceea, pe care o află în înțelegerea cu marea putere vecină; dacă a pierdut pe aceasta, atunci și-a pierdut chiar existența.

Ce insultă ar mai fi pentru guvernul nostru, dacă ar lăsa să se întâmple în liniște proclamarea „Regelui Românilor!” Să se protesteze de cu vreme, și într'un chip, ce eschide ori ce dubietate despre intențiunile monarhiei, în contra acestei forme nouă de estravanță politică, și în cazul aceluia să se urmărească o astfel de procedere, dela care nici o altă putere nu s'ar abate, nici cât e negru sub unghia.

Varietăți.

* (Denumire.) „Kuryer Lwowski” din Cracovia anunță, că imperatul a subscris denumirea lui Zaleski de locuitor în Galiția, în locul lui Potocki. Zaleski intră în funcțiune în 18 August.

* Principele Bismarck a plecat în 28 Iulie la Kissingen.

* Conte Persano fostul vice-admiral italian a murit în 28 Iulie n.

* (Necrolog.) Ioan Constande, fost mulți ani profesor de desen în orfanotrofiul teresian de aici și pensionat de guvernul ung. cu o pensie disproporționată, a murit Duminecă dimineața, lovit de apoplexie. Reposatul a fost un om activ și în impregiurări de multe ori de tot nefavorabile, a făcut relativ mult pentru familia sa și în sfera sa modestă chiar și pentru poporul seu. El se lupta cu curagiu cu vicisitudinile, și umorul cel de invidiat, care nu l' părăsea nici odată, i ajută se le înfrunte în casurile cele mai multe. Fiei țerena ușoară!

* (Junimea română din Reghin și giur) arangiază „Petrecere de vară”, care se va ține în 12 August st. n. a. c. în promenada din Reghinul-săsesc; în folosul scoalei române din loc. Începutul la 3 oare p. m. Prețul intrării: de persoană 1 fl. v. a., de familie 2 fl. v. a.

Comitetul arangiator

Președinte: Dr. Alesandru Ceușianu, medic.
Secretariu: Iacob Butnariu, jurist.

Cassar: Ioan St. Torpanu, teolog.

Reghinul - Săsesc, 20 Iuliu 1883.

Ofertele marinimoase se vor cuita pe cale diaristică.

* (Himen). Domnul Ioan Șandru, teolog și-a serbat Duminecă în 17/29 Iulie anul curent cununia în Brașov cu domnișoara Livia Pop, fica Domnului Iosif Pop, jude suplent la tabla reg. din Maros-Vásárhely.

* (Himen). Dl Nicolau Pană, învățătoriu în Zernești și-a serbat cununia cu domnișoara Maria Nicodim Dan din Zernești Duminecă 17/29 Iulie a. c.

* („Biserica română”) este intitulată o broșură care a apărut înainte cu vre-o două luni și a cărei

„Eu m'am pipăit și m'am convins că eram eu. M'am pișcat de mână și am simțit-o foarte bine. Am vădut butelca cu rum abea începută. Nu eram nici în stare de estasă, nici în stare de beție. Nu mai simțeam nici cea mai puțină frică. Eu mi-am dis cu sânge rece, că chiar am durmit în picioare. Mi-am sters pipă, precugetând aventura și chiar lăsându-me puțin efectului imaginațiunei mele și unei dorințe nehotărâte de a mai avea o alucinațiune pentru a cerca de a o birui; dară fenomenul acesta nu s'a repetat și eu m'am culcat foarte liniștit. Totuși am adurmit numai târziu, dară fără a fi cât de puțin bolnav.

— Dară, disese Cristian, cum de ți s'a făcut acum rău, când ai gândit la aparițiunea de ați noapte?

— Ei, așa e omul! El are emoțiuni retractive când aude vorbind de nebunii, el însuși devine ceva nebun. Astăzi mi-am amintit în două rânduri istorii de felul acesta, cari sunt fabule sau de bună samă visuri, dar cari conțin povește înalte și misterioase.

— Cum așa, domnule Goethe?

Va urma.)

autor este protopresb. gr. cat. din Satmare, Ioan Marcu sau Márk. Broșura se ocupă cu crearea unei biserici române independente de ori și cine, afară de papa (!!!). N'am luat încă notiță despre broșură, rezervându-ne a ne ocupa cu ea mai târziu. Nici acum nu luam încă notiță, dacă nu vedeam în „P. Ll.” de Vineri o notiță, pe care am cugetat că nu ar fi bine a o trece cu vederea. „P. Ll.” după un estras foarte scurt din broșură observă: „Scrierea aceasta merită considerațiune, nu numai pentru că a apărut într'un timp, când aspirațiunile cunoscute ale Românilor ear apar pe orizontul politic, ci și pentru că autorul ei este un păstor sufletesc distins din diecesa episcopului român gr. cat. Szabó, decorat tocmai în zilele aceste.”

* (Incidentul dela Oituz.) Despre incidentul acesta am cetit în foile de aici că un sergent dela gendarmeria ung. a trecut granița, îmbrăcat civil și a arestat pe un desertor. Acum cetim în toate foile ce ne au venit dela București următoarele:

„În ziua de 29 Iunie, sergentu-major austriac, Ioseph Egyek, comandantul punctului Poiana-Sărata, trecând peste frontieră în România, îmbrăcat în haine civile și înarmat cu un revolver, a intrat în comuna Hirja, pentru a prinde pe un desertor numit Costantin Papuc. Ajuns în dișa comună sergentul-major austriac, urmărind pe C. Papuc, a intrat după el în cărciuma lui Vasilie Tătar, l'a amenințat cu revolver, pe el și pe celelalte persoane care se mai aflau în cărciumă în acel moment, și pe urmă dând afară din cărciumă pe locuitori, a legat și pus în lanțuri pe pretinsul desertor căutând al tiri peste hotar.

„Primarul comuni Hirja, auzind țipetele prizonierului, a alergat imediat și aflând pe acest străin fără pasport vizat care aresta lumea fără mandat l'a dus la primărie și de acolo la espedat la sub-prefectura de Tergul-Ocna.

„Suntem informați că d. prefect de Bacău trimis de ministru în anchetă a făcut o minuțioasă cercetare, și că între altele a cerut a se acorda medalia serviciului credincios primariului comunei Hirja, pentru conduita sa energică, demnă și prudentă.

„Revizuirea”, care ne dă aceste amenunte, nu cunoaște încă motivele, care au făcut pe minister să dea ordine, de a se da libertatea sergentului major austriac.”

* (Grindină.) Dela Agnita primim scirea că în 29 Iunie a căcut grindină pe cucuruz și o parte din grâne. În 13 Iulie s'a descărcat o tempestă cu grindină pe altă parte a hotarului. Grâu, cucuruz, ovės, cânepă — pe unde a ajuns tempestătoarea toate sunt nimicite. Paguba nu se poate spune. Apa a adus un bou înecat dela Ruja.

* (Pace cu „profontul.”) Ministeriul c. și r. de războiu a dispus să se cerce nu cumva s'ar pute obține pâne mai bună pentru soldați de cum este „profontul” sau „profundul” de astăzi. După cum aflăm la unele corpuri s'au și cercat cu un fel de pâne lungăreață (Wecken) și s'a aflat că este mai bună și mai nutritoare. Se așteaptă că pânea cea nouă va înlocui „profontul.”

* (Manevrele militare) în România se vor face anul acesta în diviții. Ele vor începe la 15 Septemvre și vor ține până la 15 Octomvre.

Concentrările pentru manevre se vor începe la 15 August. Atunci se vor concentra jumătate din trupele ce urmează să ia parte la eserciții. La începutul lui Septemvre comandantii corpurilor vor inspecta trupele concentrate. La 15 Septemvre se va concentra cealaltă jumătate a trupelor, și la 20 Septemvre se vor concentra rezerviști.

La sfârșitul lui Septemvre vor începe inspecțiunile pentru formarea tabloului de înaintări.

* (Scoalele în România.) România are astăzi 3000 de scoale rurale de copii cu 100,000 scolari și 149 scoale rurale de copile cu 9325 scolărese. Mai departe 300 scoale cetățenesci de copii și copile cu 37,000 elevi și 830 învățători și învățătoare. Numerul liceelor e 7, frecventate de 2108 scolari. La licee sunt 160 profesori. România mai are 6 scoale normale (pedagogii) cu 760 scolari, 6 scoale industriale pentru fete cu 300 scolărese și 5 scoale comerciale cu 780 scolari. (Unde sunt scoalele de meserii din București și Iași? Red.). Considerând că fie care soldat sau milițian trebuie se învețe „carte”, putem presupune că în România în scurt timp vor fi rarități oamenii, cari nu vor ști ceti și scrie.

* (Spre sciință cui se cuvine.) Noi am fost publicat în Nr. 79 al foaiei noastre un articol „Din părțile Transilvane”, la care am adaus traducerea unui articol din „Magyarország”. „Telegraphul” dela 17 Iulie reproduce articolul din „Ma-

gyarország”, substituindul lui „Kolosváry-Közöny” (așa botează „Tel.” pe „Kolosvári Közöny”). Cu toate că „Telegraphul” nu numește isvorul de unde a reproduc articolul tradus și așa substituirea eronată nu ne ar privi, în interesul adevărului atragem atențiunea cetitorilor interesați asupra acestei erori. Causa erorii, de bună seamă este articolul nostru, care se începe cu nisce reflesiuni la unele plângeri ale lui „Kolosvári Közöny”. — Pentru noi nu reclamăm nimic.

* (Cetewayo), regele zulu-caffrilor din Africa de meadă-și, carele fusese prins în London, după ce s'a întors sub protecțiunea britanică în patria lui a fost bătut și omorît de alt căpitan de zulu-caffri Usibepu. Dimpună cu regele Cetewayo fură omorite și muerile regelui și mulți dintre căpitanii sei.

* (Cutremur de pământ.) Dela Neapole s'a telegrafat alaltăeri, că în insula Ischia a fost cutremur înfricoșat. În Casamicciola, Forio, Lacco, Cimeno s'au surpat case multe, îngropând mulți oameni. S'au trimis vapoare pentru transportul vulneraților. Se calculează peste 1000 de morți. Spitalurile din Neapole sunt pline. Biserici s'au transformat în spitaturi. Între cei nenorociți se află prefectul din Cagliari și episcopul din Casamicciola.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

(Urmare.)

Nyiregyháza, 4 Iulie.

Se continuă ascultarea cu Matei. S'au insinuat mai mulți martori ceea ce îndreptățese a crede, că afacerea va lua dimensiuni mari. Apărătorii ventilează întrebarea delegărei altui tribunal, la din contră vor ași depune mandatul.

Apărătoriu Dr. Friedmann: Pe basa legii penale propun introducerea cercetărei disciplinare contra martorului Matei, care a întărit cu jurământ două depuneri ce difer cu totul una de alta.

— Apărătoriu Eötvös: Martorul acesta a făcut 5 depuneri deosebite una de alta, cea dintâi în Nyiregyháza, unde a depus cu 15 martori, că nu scie nimic despre schimbarea cadavrului; a doua, în Tisza-Lóck, a fost învinuitoare, pe aceasta o a desvoltat prin depunerea a treia în Nyiregyháza; în depunerea a 4-a din Maramurș, a declarat earăși sub jurământ, că depunerea-i învinuitoare e mincinoasă; ați earăși într'a 5-a depunere sunt toate adevărate. Martorul acesta e a bună samă mincinos! — Presidentul: Înainte de a se pronunța judecătoria în privința aceasta, nu-i permis a-l numi fals. — Dr. Eötvös: Aceasta e opiniunea mea și am drept a o exprima drept motivare pentru propunerea, ce am de cuget a o face. „După-ce martorul acesta a mărturisit mincinos și a luat parte la schimbarea cadavrului, propun a se șterge din șirul martorilor și a se primi în șirul acușăților.” Cum șede Vogel cel nevinovat pe banca acușăților, așa trebuie să șadă și acesta.

Procurorul: Nu pot sprigini propunerea făcută asupra lui Matei întru cât privește mărturisirea-i mincinoasă; spriginesc însă propunerea a se primi în șirul acușăților pentru participare la schimbarea cadavrului.

Pres. împărășese, că tribunalul să va pronunța asupra propunerilor acestora.

Confrontat cu Herschko și cu Smilovics, Matei rămâne pe lângă aceea, c'ar fi s'evărșit cu cei dintâi numiți schimbarea cadavrului. Să cetesce o epistolă interesantă scrisă de Smilovics martorului deja ascultat Rosenberg, despre care Smilovics susține că nu l' cunoaște. Epistola sună astfel:

„Noi trei am depus totul! Depune și Dta, ca să ni se ușureze poziția”. Smilovics susține că ar fi scris epistola la provocarea unui soț de al său din temniță, care s'a îngrigit de hârtie, peană, cerneală și de espedarea epistolei.

După pausă se ascultă martorul Csepkanics. El a fost când cu întemplantarea, beat și nu-și aduce aminte de detaiuri. A auzit pe oameni strigând în urma lui Herschko, răspuns n'a dat Herschko. Președintele constată, că depunerea martorului diferă de cele ce le-a fost depus martorul la protocol la prima înfățișare.

Presidentul: Ce-ai vădut în Tisa? — Martorul: Înnota un cadavru. — Pres.: Ai vădut cadavru din depărtare. Martorul: Da. Pres.: Opt plute erau legate una de alta; unde ai vădut cadavru înainte sau inapoi plutelor. Martorul: Am observat cam 15 coți inapoi plutelor un obiect, obiectul acesta a dispărut sub plute, când a reapărut am cunoscut, că e un cadavru. Pres.: Aceasta difere de depunerile dtale de mai înainte.

Apărătoriu Eötvös: Părerea mea e, că depunerea de ați a martorului consună cu depunerea lui cea dintâi. — Pres.: Pentru ce ai depus mai înainte altfel? Martorul: Fiindcă am fost silit. Din